

40. Yıl Paneli

Demokrasi - Siyaset - Meslek Örgütleri

Yönetici : Ecz.Mehmet DOMAÇ (TEB Merkez Heyeti Başkanı)
 Konuşmacılar : Mustafa Balbay (Gazeteci)
 Oktay Ekinci (Y.Mimar, Gazeteci)
 Prof.Dr.Burhan Şenatalar (İ.Ü.Siyasal Bil.Fak.Öğr.Üyesi)
 Prof.Dr.Zafer Üskül (Anadolu Ü.Hukuk Fak.Öğr.Üyesi)

Ecz.Mehmet DOMAÇ :

Panelistlerimizden Sn.Prof.Dr. Burhan Şenatalar; Öğretim üyeleri Derneği Başkanı, iktisat bilimi öğretim üyesi, çok sayıda makaleleri var, değişik örgütlerde oldukça fazla emeği olan değerli bir bilim adamımız.

Sn.Oktay Ekinci, meslek örgütlerinde uzun yıllar çalışmış, Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şube Başkanlığı yapmış, şu anda Cumhuriyet gazetesinde yazar olarak çalışıyor, aynı zamanda serbest mimarlık yapıyor, daha önce Mimarlar Odası ikinci başkanlığı yapmış olan Ekinci; meslek örgütleri konusunda epeyce deneyimli bir arkadaşımız. Sn.Mustafa Balbay; Cumhuriyet Gazetesi yazarı. Sn.Zafer Üskül, değerli bir bilim adamımız, siyaset bilimci, anayasa hukuku üzerinde çalışmaları, kitapları var, siyaset okulunun kurucularından.

Bildiğiniz gibi demokrasi, diğer rejimlerden farklı olarak, seçimden seçime insanların siyasetle ilgilendiği bir rejim değil. Demokrasi yaşamın her aşamasında ve her zaman var olan; yönetilenlerin yönetenleri, sürekli olarak denetledikleri bir yönetim biçimi. Yönetilenlerin, yönetenleri denetlemesinin temel koşulu, bu denetlemeyi olanaklı kılacak örgütlerin ortaya çıkmış olmasından doğuyor. Demokratik örgütlenmenin var olması, yönetenlerin denetimini bir ölçüde getiriyor.

Bu demokratik örgütlenme siyasal partilerle sınırlı değil, siyasal partiler dışında bazı kurumları da birlikte getiriyor. Genellikle, baskı unsurları dediğimiz bu kurumlar, örneğin sendikalar, gençlik örgütleri, dernekler ve bunların içerisinde önemli bir yeri tutan da meslek örgütleridir.

Meslek örgütleri, salt üyelerinin dayanışması açısından değil, yaşanan demokrasinin de işleyebilmesi açısından son derece önemli işlevlere sahip bir örgütlenme biçimi.

Demokrasi, hak aramak isteyen, hakça bir düzen kurmak isteyen her insanın ihtiyaç duyduğu, görev ve sorumluluğunu taşıdığı bir düzen.

Herkes siyasetle, insan niteliğiyle, özgürlüğüne ve demokrasiye bağlılığı niteliğiyle ilgilenmek zorunda.

Siyasetçiler, siyasi parti ve liderler bir aysberg gibiler; onların demokrat olup olmadıklarını, bu aysbergin altındaki demokrasinin varlığı ya da yokluğu belirliyor. Eğer bu birikim sağlanamamışsa, hiçbir lideri, hiçbir siyasi partiyi, hiçbir kadroyu, yönetilenlerle yönetme erkini ortaklaşmaya getiremiyoruz.

Onun için, demokrasi sorununu eczacıların, işçilerin, avukatların, yargıçların, insanlık onurunun bilincine varmış herkesin ortak sorunu ve ortak görevi olarak değerlendiriyoruz.

Şimdi, Demokrasi, Meslek Örgütü ve Siyaset ilişkisini bu bağlamda değerlendirmek ve daha geniş açılımlar getirmek üzere, ilk konuşmacı Sn.Burhan Şenatalar'a sözü veriyorum;

Prof.Dr.Burhan ŞENATALAR :

Türk Eczacıları Birliği'nin 40.yılına kutluyor, bundan sonraki on yılların da artan başarılarla geçmesini diliyorum.

Politikanın çok çeşitli tanımları var; fakat burada üzerine düşüncelerimi eklemek istediğim ve dolayısıyla tercih ettiğim tanımı şu: **Politika, topluma ilgili kararların alınması sürecidir.** yani, ilaçta reklama hayır veya evet kararının bir şekilde alınması ve bu karara katılmak politikadır. Bütün toplumsal kararların alınma sürecine politikacı olarak veya yurttaş olarak katılmak politikadır. **İşte, demokrasiyi de, bu politikanın toplumsallaşması olarak tanımlamak istiyorum.** yani, kararların, mümkün meritebe, yayılan bir süreçten geçerek ortaya çıkmasıdır.

Dolayısıyla, toplumsal kararlarınız ne kadar az insan tarafından alınıyorsa, demokrasiden o kadar uzaksınız demektir. Toplumsal kararlarınızın alınmasında medya ne kadar etkiliyse, büyük sermaye ne kadar etkiliyse, generaller ne kadar etkiliyse o kadar demokrasiden uzaksınız demektir.

Politikanın toplumsallaşabilmesi, günümüzde çok önemli bir sorun, şundan dolayı; nüfus, büyük kentlerde toplanmış durumda ve büyük nüfusların bulunduğu yerde her kararı, toplumun doğrudan katılımıyla almak mümkün değil, yani bir anlamda doğrudan demokrasiye uygulamamız mümkün değil ve zaten bu olanaksızlıktan dolayı da "temsili demokrasiyi uygulamak" durumundayız: ama temsili demokrasiyle ilgili olarak da çok ciddi bir problemle karşı karşıyayız.

Birinci problem, temsilcilerimizi seçtiğimiz anda bir yöneten-yönetilen ayrımını başlatmış oluyoruz, demokrasinin özüne aykırı bir süreç yaratıyoruz. Dolayısıyla, yönetilmeyi ve başkalarının bizim üzerimizde yönetici olmasını baştan kabul etmiş oluyoruz.

Temsili demokrasinin özü, aslında, demokrasiyle tam da örtüşmüyor, bir açıdan çelişiyor dahi diyebilirim.

O nedenle, temsili demokrasi, mutlaka aşılması, üzerine çıkılması gereken bir aşamadır.

Doğrudan demokrasiyle temsili demokrasinin arasında bir yerde katılımcı demokrasi diyebileceğimiz bir ara düzeyi, ara modeli geliştirmek mümkün olabilir ve hedef de bu olmalıdır. Bunu yaratmak için bir takım ara örgütlenmeler, yeni modeller gerekli.

Bütün dünyada temsili demokrasi ile ilgili şikayet var. Bu şikayetin en önemli öğelerinden bir tanesi medya

gücü, büyük sermaye gücüdür. Bütün dünyada, büyük sermayenin, siyasete para yoluyla muazzam bir şekilde ağırlık koyması sorunu var ve buna karşı kim, nasıl direnebilecek; herkes bunun cevabını arıyor.

Kitlesel iletişimin bu kadar geliştiği bir çağda, politika medya odaklı bir politika olmuş durumda. Medya odaklı bir politika da, ister istemez lider odaklı bir politika oluyor; yani liderler arasında adeta bir at yarışı yaşanıyor. Siyaset diye topluma gösterilen süreç bu.

Bütün gelişmiş ülkelerde partilerle ilgili ciddi şikayet söz konusu. Partiler, giderek birbirine benziyor. Türkiye'de de merkez sağ ve merkez sol partilerimizin birbirine benzemesi gibi.

Batı ülkelerinde ve bizde aynı zamanda yaşanan başka bir süreç daha var; merkez partileri birbirine yaklaşıırken, temsili demokrasinin sorunlara çözüm getirememesi dolayısıyla uçlar tekrar kuvvetleniyor.

Türkiye'de 80 öncesinde, meslek örgütleri politikaya biraz fazla ve yanlış biçimde girmişlerdi; yani, adeta meslek örgütleri içerisinde partilerin yapması gereken mücadeleyi yapıyorlardı. Meslek Örgütleri içinde aşırı ve sağlıksız bir politizasyon söz konusuydu. Buna tepki olarak, 80 ve 90'lı yıllarda herkes çok dikkatli davrandı, politikaya mümkün meritebe mesafe koydu ve politik olmayalım, sadece mesleki olalım noktasına gelindi.

90 Türkiye'sinde partiler, özellikle demokrasiden yana olan partiler son derece zayıf bir noktada bulunuyorlar. Çözüm getirmeleri, çözümler önermeleri son derece zor. Partiler, birbirine benzeşmiş durumda; medyatik politika yapıyorlar, uzun vadeli bir perspektifle sorunlara bakmıyorlar, kısa vadeli ve biraz da laf yarıştırmaya dayanan bir politika anlayışı yerleşmiş durumda.

Dolayısıyla, ben diyorum ki, partiler dışındaki kesimler, politikayla daha aktif olarak ilgilenmeli.

Uluslararası Af Örgütü, Helsinki Yurttaşlar Derneği politikayla kaliteli, sağlıklı bir biçimde ilgilenen uluslararası örgütler.

Dolayısıyla, bizim de Türkiye'de bütün bu oluşumlar, platformlar, odalar, dernekler, vakıflar için bir yeni atılım düşünmemiz lazım. Bu atılım, Türkiye'nin politikasıyla ilgilenecek,

laiklik nasıl korunur, güçlendirilir onunla ilgilenecek; demokrasi nasıl daha katılımcı kılınır, onunla ilgilenecek ve bir anlamda, Türkiye'nin demokrasisinin giderek zayıflamasının nedenleriyle ilgilenecek ve ortada var olan boşlukla ilgili olarak bir adım atacak. Bunu yaparken, insanlar isterlerse bir dergi etrafında toplanırlar, isterlerse bir platform adı etrafında toplanır, isterlerse odalarıyla, sendikalarıyla bunu yapmaya çalışırlar.

Meslek örgütlerinin politikayı rahatlıkla tartışması gerekir. Sadece kendi dar alanında değil, hukuk devletini, birey haklarını tartışması gerekir. Şöyle somutlayalım: Eczacı odaları açısından tabii ki sağlıkta özelleştirme önemli bir tartışma konusudur; ama, çok açık söyleyeyim, güneydoğuyu tartışmak da zorunludur. Türkiye'nin bu ana sorunlarını; enflasyon sorununu, devlet borçları sorununu tartışmadan diğerlerini tartıştığımız zaman fazla yol alabileceğimize inanmıyorum ve beş sene sonra çok daha karanlık bir Türkiye içinde yaşamak zorunda kalabileceğimiz tehlikesine dikkat çekmek istiyorum.

Bizim birçok meslek kuruluşumuz, 80 öncesine göre çok daha üretken bir noktada. Çok daha fazla iş başarabiliyorlar, daha büyük bütçelere sahip. Nasıl çalışılması gerektiğini, üyeleriyle ilişkisini güçlendirmenin tekniklerini, yöntemlerini çok iyi biliyorlar; ama, siyasete ağırlık koymak bakımından eskiye göre çok yol aldığını söylemek zordur.

Bütün meslek örgütlerinde, partilere yanaşmak istemeyen, ilgi duymayan, tamamen dağılmış, parçalanmış, atomize olmuş bir demokrat laik potansiyel var Türkiye'de, bunu harekete geçirmek zorundayız. Bu, boş ağırlık kadar kıymetli bir varlık.

Dolayısıyla, benim nacizane önerim şu: ya bir takım odalarımız politikayla daha aktif olarak ilgilenmeli ya da odalarımız içinden bazı arkadaşlarımız, biraz daha net politika yapmak istiyoruz diye çıkmalı.

Türkiye'nin aslında, eğitim düzeyi göstergeleri düşüktür, ama, Türkiye'nin sahip olduğu eğitim görmüş eleman bileşimi, sayısal olarak ve nitelik olarak hiç küçümsenmemelidir. Bugün maalesef, partilerle bu potansiyelin buluşması ümidi de çok zayıftır.

Partilere giren birçok insanın kendini realize etmesi, yapabileceği bütün katkıyı yapması şansı da son derece düşüktür. Onun için, yeni formlar aramızda gerekli diye düşünüyorum. Bu sadece Türkiye’de değil, Batıda bile “partilerin sonbaharı” diye bir terim kullanılıyor. İnşallah partilerin sonbaharı gelmemiştir; çünkü, siyasette en önemli kurum herşeye rağmen devlet, yani siyasetin sonucunda bir şekilde devleti etkilemek, dönüştürmek şart. Devletsiz sonuna kadar götürmek mümkün değil toplumsal dönüşümleri. Dolayısıyla, partili politika içinde bir etki yapmak şart, ama, partileri etkileyen esas olarak toplum ve Türkiye toplumu, ciddi biçimde daha muhafazakarlığa doğru kayıyor. Son seçim sonuçları bunu çok açık gösterdi.

İrkçılığa karşı, şeriatçılığa karşı, sivil otoriter rejimlere karşı mutlaka özde siyasal olan ve sağlıklı çıkış yolları bulmak zorundayız diye düşünüyorum.

Oktay EKİNCİ :

Bir demokrasi, kitlelerin eğilimini ırkçılığa ve şeriatçılığa doğru yönlendiriyorsa, acaba o gerçekten demokrasi midir, onu düşünmek lazım, yani, demokrasiden umudun kesilmesine neden olan bir varoluş gerekçesiyle uyumlu olup olmadığını belki tartışmak lazım.

Hem eczacılarımızın, hem diğer pek çok meslek örgütümüzün aşağı yukarı 40.yılları hep bu yıllarda. 40 yıl önce neydi; 1950’li yılların ilk dönemleri. Türkiye demokrasiye geçmişti. Türkiye nasıl bir demokrasiye geçmişti; ülkenin genelinin gereksinimlerini karşılayabilecek dengeli bir kalkınmayı, teknik hizmeti, eczacılık hizmeti ya da mimarlık mühendislik hizmetini, bilim hizmetini, kültür hizmetini, ülkenin her yerine götürme şeklindeki 1923’ten sonra gelişen düşüncenin bir kenara

birakılması, sadece belirli kesimlerde yoğunlaşan bir kalkınma anlayışına, demokrasiye geçmişti.

Doğrusu, ben, bu 1946’dan sonra demokrasiye geçildi sözüne artık hiç inanmamaya başladım. Düşünüyorum neye geçildi. Türkiye’de 1946’da; hakikaten tek parti kapatıldı, çok parti açıldı. Baktığımız zaman bir demokrasi var; ama, sonuçlarına baktığımız zaman, demokrasi, halkın mutluluğunu sağlamak için en erdemli rejimse eğer, başka da bir yolu yöntemi yoksa; örneğin bütün dünya ülkeleri demiryoluyla kalkınırken, demiryollarını kaldırıp, yerine karayolu cehennemini bir ülkeye kazandırmak ve hala bunun peşinde koşmak nasıl demokrasiyle bağdaşır!

Başka bir örnek, planlamayı reddetmek, yani bilimi reddetmek, kalkınmada bilimsel düşüncüyü reddetmek, tamamen yağmaya dönük bir sistem getirmek... Demokrasi madem ki kamu yararına bir rejimdir, toplum yararına bir anlayıştır, bir düzendir; o zaman, böyle şeyleri istememesi lazım.

Meslek odalarının kuruluş dönemine bakıyoruz, daha çok ücret tarifeleri üzerinde yoğunlaşmıştır; yani, hizmetin bedelini tayin etme, satın almanın bedelini temin etme anlamında ağırlık vardır ki, sabahki konuşmacılardan eczacıların da bu yönde önemli bir dönem geçirdiğini öğrendim. Hatta doğrudan doğruya ilaç fabrikatörleri oluşturmuşlar Merkez Heyetlerini, ilaç fiyatlarını onlar belirlemişler.

Şimdi, buna rağmen, bir çelişki ortaya çıkmaya başladı. Bu çelişki, meslek etiğiyle, meslekte öğrenilen bilimle, mesleki davranışlarla ya da mesleğin öğrenildiği şekilde uygulama çabalarıyla egemen ilişkiler arasındaki çatışma görülmeye başladı. Bu, giderek de yoğun olarak görülmeye başladı. Örneğin, mimarlar, oldum bittim planlamadan yanadırlar; yani, mimarlıkla planlama et ve tırnak gibidir, birbirinden ayrılması mümkün olmayan iki kavram; fakat ülke, planlamadan uzaklaştı.

1950 sonrası demokrasi, aslında köylünün kandırılmasına dayalı bir demokrasiydi. En son kandırılacak kesim ise okumuş yazmış kesimdi, meslek kesimiydi. Onlar, bu süreçte durdeme ihtiyacını duymaya başladılar. 60 sonrası uyanış, meslek odalarında

aslında 60 öncesi başlamıştır. 27-28 nisan olaylarını, sanıyorum, aramızda benden çok daha iyi hatırlayan eczacılar, dostlar vardır.

60 öncesinde sadece öğrenci hareketi şeklinde gösterilen, yazılan, çizilen hareketler, meslek odalarındaki çok yoğun çalışmalarla kurumsal bir birikim kazanmaya başlamıştır.

Meslek odaları, önünde sonunda doğruyu savunmak zorunda; çünkü, meslek eğriyi savunarak uygulanamaz, bu mümkün değil, belki, çeşitli alanlarda, insanlar eğriyi savunarak bazı işler yapabilirler; ama eczacılıkta olsun, doktorlukta olsun, diğer meslek dallarında olsun, eğriyi savunarak meslek etiğine uygun, kuralına uygun davranışları sergilemek mümkün değil. İşte, böyle bir çatışma başlayınca, 1960 sonrası, aslında, önemli bir olanak getiriyor. 62 Anayasası geçen yıl, büyük gösterilerle, alkışlarla, umutlarla kabul edilen Anayasa değişikliğinden çok daha ileri bir koşulda meslek örgütleriyle ilgili yaklaşımları getirmiştir. O süreç içerisinde hem o Anayasanın getirdiği özgürlük ortamı içerisinde, hem de gerçekten artık, Türkiye’de meslek odalarının, kamu yararına meslek kuruluşu olma bilinci, kamu yararına meslek kuruluşu olma politikasındaki düşüncelerini pratiğe uygulaması ve çalışmalarını bu yönde yoğunlaştırması sonucunda, meslek odaları ile hükümetler arasında çok keskin bir çatışma başladı; istisnasız meslek kuruluşları, sevimsiz kuruluşlar olarak, sakıncalı kuruluşlar olarak görülmeye başladı. Fakat, yaşam içerisinde baktığımız zaman, meslek odaları aslında, savundukları ilkelere ters, kamu yararına ya da toplum yararına olmayan, bilime aykırı, öğrendikleri meslek etiğine aykırı, kurallarına aykırı davranışlar içerisinde bulunan bütün kesimlerle bir çatışma içerisine girmeye başladılar ister istemez; sadece siyasilerle değil, hükümet çevreleriyle değil.

Meslek odalarının, kendi mesleki değerlerini savunmaları açısından, o meslek insanı olmasına neden olan, o mesleği uygulamaya geçiren değerleri savunmaları ile o değerlerin savunulmasından çıkarları şu veya bu şekilde tehlikeye

düşen ya da zedelenen kesimler arasındaki çatışmanın sona ermesi bence mümkün değil; hemen örnek verecek olursak; “İlaçta Reklamla Hayır” diyor eczacılar. İlaçta reklamdan çıkarı olan kesimlerle eczacılarımızın bu ilke içerisinde çatışmaması mümkün değil. Bu çatışma, ister istemez, siyasi anlamda söylemleri geliştirmek ve bu konuda meslek odasının, toplum yararına, meslek etiği yararına, mesleki değerleri savunmaya yönelik politikalarını daha organize, daha güçlü geliştirmesini gerekli kılıyor.

Aslında, Türkiye’de meslek odaları, siyasetle olan ilgilerini bence başarılı bir şekilde kanıtlamışlardır; yani, eğer siyaset, toplumun belli kesimlerinin düşünceleri doğrultusunda tavır ve davranışları belirlemek ise, Türkiye’de meslek odaları, bunu fazlasıyla yerine getirmişlerdir. Bugün hangi meslek odası tarihine bakarsanız bakın, toplumun, o meslek alanındaki haklarının savunulduğunu görürsünüz; hiçbir zaman tersi hakların savunulduğu bir meslek odası çalışması yok; ama bu doğrudan doğruya mesleğin kendi varoluş nedeninden, kendi ilkelerinden, bilimselliğinden kaynaklanan bir zorunluluk, bir zorunlu sonuç. Şimdi, bu sonucun, böyle bir olgunun, demokrasinin gelişmesine katkısı nasıl olacaktır, ülkenin kalkınmasına katkısı nasıl olacaktır sorusu, temel soru olmaya başlamıştır.

Bu konuda Türkiye’de en ilginç gelişmelerden biri ve bence en fazla üzerinde durulması gerekeni Anayasadaki değişikliklerdir.

Bu değişiklikler içerisinde getirilen önlemler doğrusu çok ilginçtir; aslında, tarihe geçecek bir hukuk skandalı gibi belki değerlendirilmesi gerekir, çünkü bu değişiklikler demokratikleşme adına yapıldı.

27 Mayıs devriminin anayasasında çok kısa bir maddede, 122.maddede tanımlanıyor meslek odaları. “Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, organları kendileri tarafından belirlenir. Meslek kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri, demokratik esaslara aykırı olamaz” diye, demokratik, kendi çalışmalarında özgür bırakan çok sade, çok ileri bir madde.

82 Anayasası bir felaket madde getirdi, 135 inci madde. Onun klasik söylemi içerisinde şu olabilir; “ancak”, dedikten sonra bütün o başlattığı sistemi geri alan; ama, ayrıca, “kuruluş amaçları dışında faaliyet yapamaz” diye bir sürtü önlem getiren bir madde. Siyasetle olan ilişkisi de sendikalar, meslek odaları siyasi partilere aday gösteremezler adayların lehinde ve aleyhinde propaganda yapamazlar falan diye bir şey.

Burada, siyasetle uğraşmak, ille de bir siyasi partiyi ya da onun adayını desteklemek ya da yermek anlamında düşünülmüş ve metinlerde hep öyle geçmiştir; oysa ki, **siyaset yapmayı, meslek odası anlamında, daha doğrusu, mesleğin içerisinde giren konuların ülke genelindeki ilişkileri açısından siyaset yapmayı, siyasi parti ilişkisine indirgemek, esasen, meslek odasının, kamu yararına meslekle ilgili politikaları geliştirme yeteğini köreltme çabasıdır başka bir şey değildir.** Nitekim, bu çaba, ne yazık ki, 95’teki Anayasa değişikliğinde bir üst aşamaya çıkmıştır. 95’teki değişiklikte getirilen, hükümdede, “Amaçları dışında faaliyet gösteren meslek kuruluşlarının sorumlu organlarının görevine, kanunun belirlediği merciin istemi üzerine son verilir, yerine yenileri seçtirilir” diyor. Böyle bir anlayış, 12 Eylül Anayasasında bile yoktu. Bu, demokratikleşme adı altında 1995’te geldi. 12 Eylül Anayasasında, hiç değilse “amacı dışında faaliyet gösteren”... ne demekse o...hiç değilse yargı kararıyla meslek odası işten el çektilirdi. Ama, şimdi, bir merci, daha sonra da o merciin vali olduğu belirtildi; diyelim ki, beğenmezse eğer, ve amacına uygun işler yapmıyor derse, hemen görevden almıyor, yargı kararı yok; “yenisini seçtiriyor”, kime seçtirecek; üyelere, gelin yeni adayımızı seçin diye, böyle bir anayasa getirildi.

Dünyada son 10-15 yıl içerisinde çok yaygın bir söylem ve sadece bizim ülkemizde değil, pek çok ülkede, hükümetlerin, kalkınmayı ilgilendiren çeşitli alanlarda, politikalarını belirlerken, artık, hükümet dışı kuruluşların katkılarıyla, politikalarıyla bu kararların alınması yönünde çok ciddi şeyler geliştirmeye başladılar, çünkü

süreğiden yanlış, toplumun tümünü olumsuz yönde etkilemeye başladı.

Bu konuda Paris Şartı çok önemli bir aşamadır. AGİK deklarasyonu. Paris şartı, özellikle hükümet dışı kuruluşların katkısı olmadan genel politikaların geliştirilmemesi gerektiği yönünde ilkeler var. Bütün taraf ülkeler Paris şartını bir tek kişiyle temsil edip imzalarlarken, bizden rahmetli Turgut Özal ile Akbulut birbirinin üstüne basarak Paris’e gitmişler ve ikisi birden imza atmışlardı. Çift imza atmışız tabii, biz 500 imza bile atsak, onun pek yararlı olmadığını yaşadığımız süreç içerisinde çok örnekle zaten görüyoruz; ama buna bağlı geliştirilen Avrupa Konseyinin bir temel kararı var, o karar çok önemli. Avrupa Konseyi dediğimiz zaman, 1982 yılında alınmış bir karar, Paris şartı 1992 idi.

“Özel sektörün giderek artan rolü, demokratik denetimin güçlendirilmesini gerekli kılıyor” Bunu söyleyen ülkelerin hepsi, aslında özel sektörcü ülkedir; hiçbirisi sosyalist ya da komünist değil; Avrupa Konseyindeki ülkeler, doğrudan doğruya serbest pazara, özel sektörün dinamizmine oturmuş ekonomileri, politikaları olan ülkelerdir; ancak, bu ülkeler bile, demokratik denetimin gerektiğini ve bu demokratik denetimin, hükümet dışı kuruluşlar tarafından, yani meslek kuruluşları tarafından yapılması gerektiğini ve demokratik denetimi, meslek kuruluşları kanalıyla yerine getirmeyen toplumun da, aslında, toplumsal denetimi yaşama geçirmedeğini; işte, bizde çok sık söylenen, toplumun denetimi lafının, aslında, gerçekleşmesi mümkün olmayan soyut bir laf olduğunu; çünkü, toplumu nasıl denetleyecek; toplumun ancak örgütlü kesimleriyle bu denetim mekanizmasını geliştirilebileceğini; onun da asıl ayağının meslek odaları olduğunu Avrupa Konseyi kararlarında çok açık olarak görüyoruz.

İşte, böylesine evrensel sorumluluklarla yüklenmiş bir örgütün, bir meslek birikiminin önünde çok önemli görevler var. O nedenle, ben, Türk Eczacıları Birliği’nin 40.yılında bu konunun konuşulmasını çok anlamlı buluyorum. Önümüzdeki 40 yılın, çok daha gelişkin bir demokratik denetim süreci olması gerektiğini düşünüyorum, bu konuda da eczacılarımıza başarılar diliyorum.

Mustafa BALBAY :

Ben İzmir'de gazeteciliğe başladığımda, 1980'de askeri bir dönemdi, siyasi haber yapmak, suya sabuna dokunmak yasaktı. Turizm haberleri ve Yunanistan ile kriz çok önemliydi. Denize açılır, bir hücumbot bizi kovalasa diye beklerdik. Ben, 80-85 arası Milliyet gazetesindeydim, 82 yılında Piri Reis gemisiyle Ege denizine açılmış yine bir hücumbot bekliyoruz, taciz olsa da haber olsa diye. Üç gün üstüste gözyüzü kapkaranlıktı, karabulutlarla kaplıydı ve arada bir de yağmur yağıyordu. Bir sabah, ikinci kattan baktık, bugün öğleyin gökyüzü pırl pırl olacak dendi. "Nereden çıkardınız, her taraf karanlık" dedim, bir aydınlık nokta vardı gökyüzünde. "Bu havada bu avuç içi kadar aydınlık bile yeter, bu rüzgar, o aydınlıktan bütün bulutları yırtar ve gözyüzü pırl pırl olur" dediler. *

Ben meslek odalarına, Türkiye'nin gökyüzündeki o aydınlık gözüyle bakıyorum. Gerçekten, hangi alana baksanız, sağduyuyu çağıran, "öyle değildir bir düşünün bunu, bunu böyle yapmayın, şöyle daha uygun" diyebilen neredeyse tek kurum olarak kaldılar. Sosyal yaşamda, çağdaş yaşamda çalışmalarını gazete olarak desteklemeye çalışıyoruz.

Benim eczacılarla ilgili şöyle bir anım var; meslekte ilk dizi yazıyı ilaç hakkında yazmışım ve o zamanki İzmir Eczacı Odası Başkanı Sn.Ahmet Reha Karaca çok yardım etmiş, neredeyse ilacı, sağlığı bana öğretmişti. O dönemki çalışmalarda, 12 Eylülün baskı rejimine karşın, mesleği ön plana çıkarma çalışmaları da eczacı odasının, gerek İzmir'de gerek Türkiye çapında dikkatimi çekiyordu ve gerçekten başarıyla yürütmüşlerdi.

Meslek odalarıyla ilgili çok geniş bilgim yok, birazcık gazetecilik ilişkimiz olduğu kadarıyla bilgim var.

Gerçekten sağlıklı müdahaleyi yapan, bilgi almak istediğimizde bize yardımcı olan, karşılıklı yardımlaştığımız kurumlar bunların hepsi. Bir de dostça söylemeyi görev bildiğim olumsuz yanı var; meslek odalarından genellikle, bizim hakkımızda haber çıkmıyor diye yakınma geliyor. Kendilerinin haber olması üzerine bir çaba görüyorum meslek odalarında. Halbuki, yaptıkları haber olacaktır, müdahaleleri, değerlendirmeleri, raporları haber olacaktır.

Demokratikleşmede, ben Türkiye'nin çok büyük adımlar atmasına inanıyorum, gerçekten bunu kabul etmek zorundayız. Dünyada hiçbir ülke mafyayla bu kadar demokratik bir ilişki kuramaz. Her ülkede mafyayla sorunlar çıkar. Gerçekten, yerin altı da bir üstü de bir dedikleri bu olsa gerek ki, yeraltıyla yer üstü tümüyle içiçe girdi ve şu anda son derece legal... Mafyanın demokrasinin vazgeçilmez unsurlarından biri haline geldiği bir ülkede yaşıyoruz ve bunu da doğal karşılıyoruz.

Türkiye'de demokrasinin benim hayran olduğum yanlarından biri, demokratik ülkelerde yasak olanlar Türkiye'de serbest. Oralarda serbest olanlar bizde yasak. Bu kadar çelişki, heralde süper demokrasilerde olur. Örneğin, dünyanın hiçbir ülkesinde bir gazete sahibinin TV sahibi olması kabul edilemez, yoktur. Türkiye'de adamın televizyonu var, bankası var, gazetesi var, radyosu ve pazarlama şirketi var. Bankasının reklamını gazetede, gazetesinin reklamını TV'de yapıyor, TV ve gazetede pazarlama şirketinin, radyosunda tümünün reklamını yapıyor. Banka zarar ettiyse, parayı tümüyle televizyona kaydırıyor. televizyona kredi verdim diyor; öbürü zarar etmiş, diğerine kaydırıyor ve böylece devlete de vergi vermiyor. Bu arada toplumun bilgilene hakkına oluyor, olan.

Sn.Ekinci bu demokrasinin adını koymakta zorlandı; çok adı var, en kolay şey, bence Türkiye'de Medyokrasi diyebilirsiniz, mafyokrasi diyebilirsiniz, komedyokrasi diyebilirsiniz. Bunların her birini seçebilir ve her birinin de altına pek çok neden sıralayabilirsiniz.

Bugün medyanın topluma, yanlış bilgilendirmelerle ve sadece kendi doğrusu olduğunu kabul ettirmesi,

doğal olarak, toplumdaki demokratikleşmeyi de meslek odalarından öğrencilere, herkesin demokratik düşünme; yani bunun başka bir seçeneği olabilir, deme duygusunu yok ediyor. Türkiye'de çok kanallı bir sessizlik var, akşam haberleri izleyin, hepsi aynı şeyleri söylüyor gibi, ama, hepsi aynı şeyi söylüyor.

Medya konusundan siyasete gelirse, 12 Eylülün ilk günlerini, ilk seçimini anımsarsanız 5 generalin ağzından çıkmıştı seçilenler. Bugün seçilenler de dört genel başkanın ağzından çıktılar. Bir askeri yönetim olsaydı, bunu sadece karşılaştırma anlamında söylüyorum, bugünkü bakanlar kurulundan daha farklı bir bakanlar kurulunu da seçmezdi.

Türkiye'de yasama, yargı ve yürütme; yürütme çok anlamlı hale geldi, ama bir de medya var. Medya komediya haline geldi, o da işin ayrı bir yanı.

Burada ilaç, reklam yasağı v.b. yazıları gördüm. Ben, ilaç işvereni olsaydım, şimdi hemen hazırlıklara başladım diye düşündüm. Reklamları bırakın, niye yasaklansın ki, herkes görsün, ne güzel olur; mesela "ayda 10 kutu aspirin yut, tatili tut" "vitamini bitir" vb.

İlaç firmalarının da gazetelerle böyle bir anlaşması sonucunda hapi yutmuş oluyoruz ama sizlerin Türkiye'nin demokratikleşmesi yolunda çabalarınızı saygıyla karşılıyor ve Cumhuriyet'te sayfalarımızın size açık olduğunu söylüyorum.

Prof. Dr. Zafer ÜSKÜL :

Demokrasi, siyaset, meslek odaları; ben biraz tersten başlayayım, meslek odaları, siyaset, demokrasi diye gitmeye çalışayım.

Neden meslek odaları kuruldu; neden bu biçimiyle kuruldu; çünkü, meslek mensupları, kendi ortak sorunlarıyla ilgilenmek ve ortak çıkar-

ları doğrultusunda çaba harcamak üzere kendileri örgütlenebilirler: nitelikim, önce öyle olmuştur, cemiyetler kurulmuştur, sonra bir gün gelmiştir, devlet, bu örgütlenmeler cemiyet biçiminde olmasın da, kanunla kurulsun, kurumsal bir biçime bürünsün istemiştir. Bunun nedeni, aslında biraz, bu meslek gruplarını denetim altına alma isteğidir. Dikkat edilirse, meslek kuruluşlarının yasalarının çıkması 1940'lı yıllarda başlar, 1950'lerin ilk yarısında aşağı yukarı tamamlanır. Yani, **meslek kuruluşlarının örgütlenmeleri, tümüyle meslek mensuplarına bırakılmamıştır. Devlet, bu örgütlenmeyi kurmuştur ve dolayısıyla, meslek mensuplarını denetim altına alma isteğini ortaya koymuştur. Ama, 1961 Anayasasının o demokratik ortamında meslek kuruluşları, gerçekten de demokrasi mücadelesi vermişler, çünkü siyasetle ilgilenmişlerdir, siyasetle ilgilendikleri zaman da demokrasiye ihtiyaçları vardır.**

Eczacıların meslek örgütü siyaset yapıyor, yapmak zorunda; siyaset yapamazlık edemez. Neden edemez; ortak çıkarlarınız var. Diyorsunuz ki, Türkiye'ye bu kadar eczacı yeter, birkaç tane daha eczane açılsa benim kazancım düşecek. Onun için, diyorsunuz ki, eczane sayısı sınırlandırılmalıdır. Eczane sayısı sınırlandırılmalıdır dediğiniz anda, eczacılık fakültelerine alınan öğrenci sayısı üzerinde söz söylüyorsunuz demektir. O zaman, devletin insan gücü planlaması üzerine bir şeyler söylüyorsunuz, müdahale ediyorsunuz demektir, eğitim politikasıyla ilgileniyorsunuz demektir; işte, siyaset yapıyorsunuz; ama, belki bunun çok farkında değilsiniz.

Şimdi, birisi kalkıp size, "ey eczacılar, eczacı odaları, Türk Eczacıları Birliği, eczane sayısının sınırlandırılmasıyla uğraştığımız gibi güneydoğudaki savaşı sona erdirmekle de uğraşmak zorundasınız" dese, biraz irkilirsiniz, hatta içinizden bazıları "ne demek yani, ülkenin bölünmesini mi istiyorsun sen" diye hesap sorabilir. Oysa sizin çıkarınız, savaşın bitmesini gerektiriyor.

Siz ilaç satacaksınız, ilacı satmanız için karşınızda ilacı alabilecek insanların olması gerekir, satılacak ilacın olması gerekir ve insanların, o ilacı satın alabilecek satın alma gücüne sahip

olması gerekiyor. Ne demek bu; barış olması gerekir, huzur olması gerekir, yaşam standardının belli bir düzeyin üzerinde olması gerekir, sizin para kazanabilmeniz için; mesleğinizi yürütebilmeniz için, onun için, siz, savaşa karşı çıkmak zorundasınız, onun için siyaset yapmak zorundasınız. Ama, sizin meslek kuruluşlarınız bu kadar rahat, bu kadar serbest bir siyaset yapmamanız amacıyla bir anlamda oluşturuldu; devletin denetimi altına alınmak istenmesinin nedeni buydu. Bunun çaresi yok, devlet, ne kadar denetim altına alırsa alsın, siyaset yapacağız. Rahat siyaset yapabilmek için de demokrasiyi daha genişletmek için mücadele etmek zorundasınız, hem birey olarak, yurttaş olarak, hem de bir meslek grubunun üyeleri olarak ve odalar da bu meslek mensuplarının örgütü olarak demokrasi mücadelesini yürütmek zorundalar. Bunun başka çaresi yok.

Demokrasiye karşı olan, demokrasiyi yok etmek üzere var olan birtakım siyasi hareketler varsa, ona elbette herkesin karşı çıkması gerekir; kendi öz çıkarlarınızı görebildiğiniz zaman, hesap edebildiğiniz zaman bu yapılması gereken bir şeydir.

Ben, eczacıların içinde buldukları toplumsal konum itibarıyla, oluşturdukları sosyal tabaka itibarıyla, aslında hem demokrat, hem sosyal olmak zorunda olduklarımı düşünüyorum. Dolayısıyla, eczacıların hepsinin sosyal demokrat olması gerektiğini düşünüyorum.

Demokrasinin olmazsa olmaz birkaç temel unsuru var. Bir tanesi, mutlaka insan haklarına saygılı olması gerekir. İnsan haklarına saygı, demokrat olarak nitelenebilecek bir yönetim biçiminin, demokratik bir yönetim biçiminin mutlaka kabul etmesi gereken bir asgari koşuldur.

İkincisi, toplumdaki çoğulculuğu kabullenmek ve onların da, grupların da haklarının bulunduğu var saymak gerekir. Toplumlar çoğulcudur, tek biçim insanlardan oluşmazlar, farklı gruplar vardır.

Şimdi, toplum, böylesi çoğulcu bir yapıya sahipse, bu grupların her birinin de temel haklarına saygılı bir düzenin mutlaka kurulması gerekir. Demokrasinin zorunlu gereklerinden birisi de budur. Bir başkası, hukukun

üstünlüğünün kabul edilmesidir. Mevcut hukuk çok yanlış olabilir, eleştirebiliriz, değiştirilmesi için uğraşabiliriz. Bugün hukuk düzenimizin en üstünde yer alan Anayasa, 1982 Anayasası kabul edilebilir bir Anayasa değil; demokratik bir düzeni kuran bir Anayasa olarak kabul etmek mümkün değil, 1995 Temmuz değişikliklerine rağmen. Sonuç olarak, bu anayasa bugün yürürlükte, bu Anayasanın değiştirilmesi için, tümden, toptan değiştirilmesi için bir yandan mücadele ederken bir yandan da bu Anayasaya uyulmasının sağlanmasını istemek gerekir.

Türkiye'de inanılmaz derecede bir toplumsal çözülme söz konusudur. Ayakta neredeyse artık hiçbir kurum kalamaz durumdadır ve Türkiye, son derece ciddi uluslararası sorunlarla karşı karşıyadır. Bütün bunlar bizim işimizi zorlaştırıyor; bu duruma düşmeseydik çok daha iyi olurdu; ama, bütün bu durumdan çıkışın da tek yolu yine siyaset yapmak ve bunun için de demokrasi mücadelesini sürdürmek, demokrasiyi daha da geliştirmek için çaba harcamak.

Madem ki, meslek odaları da birçok başka kurum gibi zaten siyaset yapıyor, istese de siyaset yapmazlık edemez; o zaman bunu bilerek yapmakta, bunun gereklerini yerine getirmekte ve tek tek yapmaktansa, aynı şeyi yapan başkalarıyla dirsek teması içinde yapmakta, birleşip bütünleşmekte ve bu toplumsal çözülme durdurup, toplumsal onarıma geçmekte herhalde yarar var.

SORULAR :

KATILIMCI :

Şu andaki parlamentonun yapısı malum; Parlamentoda, meslek örgütlerinden gelen milletvekilleri de belli, acaba siyasi partiler, yerel örgütleri, bu meslek örgütlerini, bilinç altında kendilerine rakip mi görüyorlar? Bugünkü Anayasal düzen içerisinde meslek örgütleri ne derece ileri örgütlerdir?

Prof.Dr.Burhan ŞENATALAR :

Bir yabancı Türkiye'ye gelmiş, birkaç hafta kalmış, giderken "Bizim memleket hakkında izleniminiz ne; bir

de kendi ülkenizle karşılaştırabilir misiniz” demişler.

“Bizim ülkede durum ciddi, fakat vahim değil, sizin Türkiye’de durum vahim, ama ciddi değil” demiş.

Ben kendi payıma Türkiye’deki durumu vahim görüyorum, şundan vahim görüyorum: Konya’ya Sivas’a ve buna benzer illere bakın; bu illerde Refah Partisi yüzde 35’in üzerinde, yüzde 40’ın üzerinde oy almıştır ve her seçimde daha fazla oy almıştır. Bir anlamda, dünya globalleşirken, site devletler ortaya çıkmaktadır. Bu, her yerde söylenen bir tespittir.

Güneydoğuda cereyan eden olaya yılda 8 milyar dolar harcıyoruz; bu da

vahametın başka bir göstergesidir.

Türkiye’de çok yaygın olarak yapılan bir yanlış var. Siyaseti algılama biçimimiz, siyaseti tahlil etme biçimimiz; onun için temsili demokrasinin yetersizliklerinden girdim.

Batı toplumlarında demokrasinin daha iyi işleminin sebebi, politikacılar daha ahlaklı olduğu için değil; politikayı ve demokrasiyi ayakta tutacak, rayında tutacak toplumsal güç dengeleri ortaya çıktığı için.

Bizim, Türkiye’deki demokrasimizin işleminin önündeki engeller, bir kısmı eğitimle, demokrasi kültürünün olmamasıyla vs. ilgili; bir kısmı ekonomik nedenlerle ilgili.

Bu memleketin ekonomisine esas olarak az sayıda aile egemendir. Türkiye’de aslında oligarşi egemendir. Dolayısıyla, Türkiye’ye devamlı olarak şırınga edilen düşünce tarzı ve ideoloji, büyük sermayenin ideolojisidir. Bunu dengeleyecek hiçbir kuvvet de bugün Türkiye’de yoktur; yani, Türkiye’nin egemen güçleri içerisinde büyük ser-

maye, medya ve ordu, Türkiye’de demokratikleşmenin, gerçekten, en kısa zamanda olmasını istememektedirler. Bunun adını koymak zorundayız, istemiyorlar. Peki, Batı ülkelerinde bunun önünü kim açmış; esas olarak sendikal hareket açmış, sol partiler açmış.

Aslında bu işlerle ilgilenen ve anlayan insanların ellerini daha fazla taşın altına sokmaları lazım. Partilere bu işi ihale edemeyiz.

Dünya bugün kafa karıştırmayacak kadar net bir noktada bulunuyor. Reel sosyalizm denen Doğu Bloku çökmüştür. Doğu Blokunun çökmesiyle birlikte şunlar çökmüştür:

1) Tek parti rejimi Türkiye için zaten artık alışılmış bir şeydi, tek parti rejimiyle sağlıklı bir toplum kurulamaz, demokrasi kurulamaz.

2) Şu aşılmıştır; bütün fabrikalar, oteller, topraklar, bankalar, hepsi kolektif mülkiyette olsun, devlet mülkiyetinde olsun. Bunun da verimli olmadığı görülmüştür.

Sağlıklı bir ekonomi, karma ekonomidir. Bazı işleri devlet yürütecek, o işler devletin mülkiyetinde olacaktır. Bazı işler özel mülkiyette olacak, piyasaya bırakılacaktır. Hiç olmazsa bu ortaya çıkmıştır.

Birşey daha ortaya çıkmıştır; komuta ekonomisi dediğimiz, herşeyin merkezi plana bağlı olduğu bir ekonomi kendini yenileyemiyor, geliştiremiyor. Onun için, her şeyi devlet kontrol edecek dersek, bu, çağı kapanmış bir görüştür; ama, birçok şeyi devletin kontrol etmesi gerekir.

Bu çökmüştür de, 80 den beri propagandası yapılan yeni sağ çökmemiş midir; Yeni sağ dediğimiz dogmatik piyasacılık; yani, devlet hiçbirşeye karışmasın, herşeyi özelleştirin, hepsini piyasa yapsın. Bu da aslında sakat bir mantıktır, bilime aykırı bir mantıktır, ama, büyük sermayenin ideolojik hegemonyasıyla bir rüzgar esti ve toplumlar, acaba diye buna teslim oldu.

Bu toplumda ana hedef, laik, demokratik, sosyal adaletçi bir toplumdur. Bunu yapmayı politikacılara havale ettiğimiz sürece o

değişimi göremeden bekleriz. Onun için, Türkiye’nin sorunlarıyla doğrudan ilgilenmek, 20 yıl sonraki geleceğimizi garantiye almak istiyorsak, politikayla daha fazla ilgilenmek, çözüm aramak zorundayız.

Oktay EKİNCİ :

“Siyasi partiler; meslek odalarını rakip mi görüyorlar” sorusuna yanıt vermeye çalışayım. Aslında keşke rakip görseler, ama görmüyorlar. Neden sorusu önemli; Demokratikleşmenin bence en temel yasalarından biri, Siyasi Partiler Yasasıdır. Hangi yasaların demokratikleşmesi gerekir diye bir sıralama yapacaklar olursa, en yukarılara siyasi Partiler yasasını yazmak lazım.

Bir de düşününüz ki, siyasi partilerin hepsi, sözüm ona farklı düşünceleri savunuyorlar. Farklı siyasi düşüncelere sahip insanların oluşturduğu partilerin, o partinin kuruluş şeklini de farklı yapmaları lazım. Fakat, hayır; prototip bir sistem içerisinde farklı düşüncelerin çarpışması bekleniyor; ama aynı tip olan aslında sadece siyasi partiler yasası değil; toplumun ekonomik altyapısı aynı tiptir.

Çeşitli ülkeler, hakim ekonomik sektörlerine göre tanımlanırlar, dünyada böyle ülkeler vardır.

3-4 yıl sonra 21.yüzyıla geçtiğimizde, geriye dönüp 20.yüzyıla bakıldığında, Türkiye için yağma Cumhuriyeti denecektir. Çünkü, şu anda Türkiye ekonomisi yağmaya dayanmaktadır. Ne sanayiine, ne hizmete, ne yatırıma hiçbir şeye değil; sadece toprak ve arazi yağmasına dayanmaktadır. Toplumun sosyal güvencesi yağma edilmeye başlanmıştı, mülkiyet hırsı bundandır.

Bir ekonomi profesörü, geleceğini mülkiyete bağlıyorsa, ekonomi profesörü değil, başka bir profesör de elbette aynı şeyi yapacaktır.

Gerçekten, 50’den önce devletçilik, 50’den sonra yağmacılık dönemi ve bu yağmacılık dönemi, artık, tamamen bütün siyasi kültürler etki etmiştir.

Aslında, milli mutabakat dediğimiz hadise yağma üstünde sağlanmıştı. Türkiye’nin yağmalanması üstünde milli mutabakat sağlanmıştı. Bu milli mutabakatın üstünde siyasi söylemler geliştirilmektedir.

Şimdi, buna meslek odalarının entegre olması tabiidir ki çok zor;

çünkü bunlar mesleği ortadan kaldıran ilişkilerdir. Yağma kültürü herşeyi ortadan kaldırır, başka bir alan yaratır. O yaratılan başka alan, zaten meslekler üstünde de pek çok tahribat yapıyor.

Bilinçli olarak, bir kere, sosyal devlet kavramını ortadan kaldırmak için çaba harcanıyor.

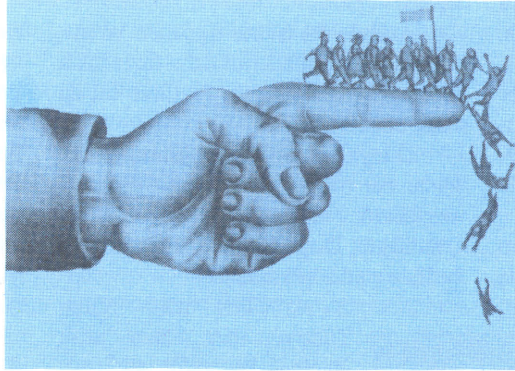
İkinci ortadan kaldırılmak istenen kavram kamu yararı, toplum yararı kavramıdır. Bu, hızla ortadan kaldırılmak isteniyor.

Üçüncü ortadan kaldırılmak istenen 'de planlama denen kavramdır. Bütün bu değerlerin ortadan kalkması için herkes elinden gelen çabayı gösteriyor.

Habitat II. gündeminde, en önemli tartışmalardan biri şu anda Türkiye kamuoyuna hala yansiyabilmiş değil şu anda dünya ekonomisinin yüzde 20 si uluslararası şirketlerin denetiminde, yakın bir tarihte dünya ekonomisinin yüzde 80'i uluslararası şirketlerin kontrolüne geçmiş olacak, eğer trend böyle devam ederse. Aslında küreselleşme bu, sermayenin küreselleşmesi falan değil; yağmanın küreselleşmesi; globalleşme, yağmanın dünyayı sarıp sarmalaması sürecidir. Uluslararası şirketler demokrasi düşmanı olduklarından değil, mekanizmaları, çalışma sistemleri, ilişkileri gereği böyle.

Dolayısıyla, dünyanın ekonomisine egemen olmak demek, kültürüne egemen olmak demektir, politikasına egemen olmak demektir, bütün yaşamla ilgili kararlarına egemen olmak demektir ve bu, sanıldığı gibi, böyle çok renkli, çok kültürlü, çok parlak, demokratik falan bir sürece değil; uluslararası şirketlerin denetimi altında gerçekten en antidemokratik bir sürece doğru gitmektedir. İşte Habitat II'de tartışılacak başlıklardan bir tanesi de bu ve bu sürece dur demek istiyor; çok ilginç; kim dur demek istiyor, Avrupa Konseyi Avrupa Parlamentosundaki tartışmalarda bu sürece dikkat çekiliyor ve deniyor ki, bunu durduracak bir tek şey var, o da hükümet dışı kuruluşların karar süreçlerine aktif katılımın mekanizmalarını geliştirmek; yani, sigorta haline geldi, insanlığın esenliği, toplumun esenliği açısından meslek

odaları en güvenilir sigorta haline geldi. İşte, bunu yakalayıp, bu bilinci geliştirici bir çalışma içerisinde olunmalıydı aslında HABİTAT II sürecinde; ama ne yazık ki, farklı tartışmalarla onu da götürmek mecburiyetinde kaldık.

Prof.Dr.Zafer ÜSKÜL :

Toplumun bütünü, insanlığın bütünü, kendisini kurtarma yoluna girmediğçe, insanlığın bütünü'nün sorunlarının çözümü için öneriler geliştirip yaşama geçirilemediği sürece toplumun bir parçasının kendi güvenliğini ve mutluluğunu sağlaması olanağı her geçen gün biraz daha azalmaktadır.

Sermaye küreselleşiyor, kuzey-güney arasındaki dengesizlik giderek artıyor; ama emperyalistler, emperyalizmin de bir sınırının olduğunu unutmasınlar. 20 yıl sonra dünyada yaşayan insanların sadece 700 milyonu refah içinde, ama geriye kalan 7 milyarı sefalet içindeyse, hiç kimsenin kuşkusu olmasın, o 7 milyar, bir sel gibi 700 milyonu ezip geçecektir, çünkü bunun başka çaresi yoktur.

Türkiye bir yere gidiyor ve biz, bu kötü gidişten ne yaparsak yapalım, bireysel olarak kendimizi kurtaramayız. Bunu herkese anlatmak ve bunun gereğini yerine getirmek zorundayız. Gelirimizin bir bölümünü toplumsal bakımdan desteklenmesi gereken kesimlere, akılcı bir biçimde kullanmak üzere ayırmak zorundayız.

Demokrasi, sadece siyasal yaşamı daha düzene sokmak ve toplumsal çabalarımızın daha olumlu biçimde geliştirilebileceği bir elverişli ortamı yaratmak için geçerli bir şey değil; demokrasi bir yaşam biçimidir. Demokrasinin asgari koşulları, insan haklarına saygıdır,

seçimdir, hukukun üstünlüğü ve sairedir; ama, demokrasinin en başta gelen koşulu, en yakınımızdaki insandan başlayarak herkesi insan kabul etmektedir.

“Odalar nereye kadar politika yapabilirler” şeklinde bir soru vardı. Tabii siyasetle uğraşabilmek için bireylerin de, toplulukların da, örgütlerin de önünde sayısız engeller var. Siyaset yapmak, dikenli bir arazide yürümek gibi.

Anayasada değişiklik gerçekleştirildi, ama Temmuz 1995'ten bu yana o anayasa değişikliklerine paralel olarak yapılması gereken değişikliklerin hiçbiri yapılmadı.

Anayasaya uygun hale getirilmeyen yasalar eğer öntümüze engel

olarak çıkarılmak istenirse, onların anayasaya aykırılığını iddia ederiz, uğraşırız. Bu nedenle de Anayasayı bugün veri kabul etmek lazım, hatta Anayasada bile bazı sınırlamalar varsa, onu da, uluslararası bazı anlaşmalara imza da attıysa Türkiye Cumhuriyeti, bizim onayladığımız ulusal üstü hukukun öngördüğü yere kadar biz demokrasiyi götürebiliriz. Bu bakımdan kabaca şu söylenebilir; doğrudan seçimlere girmek üzere aday belirleyip propaganda yapıp seçime girmenin dışında, meslek kuruluşları, siyasetin her türlü üstünü yapabilirler.

Ben, devlet memuru olarak, bu söylediğim çerçevede siyasetin her türlü üstünü yapıyorum. Bu yüzden de başımıza bir şeyler gelecekse, toplumsal sorumluluğumuzdur, bunu üstlenmek zorundayız.

BAŞKAN : Meslek örgütlerinden yola çıkarak, demokrasi, siyaset, ekonomi, eğitim, yağma, medya, uluslararası sermayeyi tartıştık.

Anlaşıyor ki, meslek örgütlerinde siyaset, ekonomi ve siyaseti belirleyen her konu görüşülebilir, tartışılabilir.

Bu açık oturumu 40.yıl etkinlikleri içerisinde bir kitap halinde toplayıp, yayınlayacak ve sizlere sunacağız.

Tüm katılanlara ve sayın konuşmacılara teşekkür ediyorum.◆